

TUC: Gelezen 7/12/2024

TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en
Internationale
aangelegenheden

nota

Wetsvoorstel gegevensverstrekking douane met
evaluatiebepaling - aanbieden Tweede Kamer

Persoonsgegevens

Datum
28 november 2024

Notanummer
2024-000558930

Bijlagen
1. Nader rapport
2. Wetsvoorstel
3. Advies AP
4. Advies RVS
5. Beslisnota's

Aanleiding

In het Commissiedebat Douane op 25 september jl. heeft de (toenmalig) staatssecretaris Toeslagen en Douane toegezegd het wetsvoorstel gegevensverstrekking douane voor de uitvoering van politie- of toezichtstaken half oktober naar de Kamer te sturen. Op 11 november jl. is het wetsvoorstel met haar besproken, waarna nog een evaluatiebepaling is opgenomen. Hierbij treft u de aangepaste stukken. Het wetsvoorstel en het nader rapport kunnen aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Beslispunten

- Graag uw akkoord op het aanbieden van het wetsvoorstel en het nader rapport aan de Tweede Kamer. U kunt hiertoe het nader rapport en de memorie van toelichting ondertekenen.
- Graag uw akkoord op het openbaar maken van bijgevoegde eerdere nota's en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omliggende delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Akkoord

Akkoord

Kernpunten

- Het wetsvoorstel gegevensverstrekking creëert een wettelijke grondslag voor de douane om gegevens waarop het beroepsgeheim rust te kunnen delen met de politie, de Koninklijke Marechaussee (KMar), de FIOD en de Financial Intelligence Unit (FIU). Dit wetsvoorstel was voor najaar 2023 toegezegd aan de Kamer. Mede door de demissionaire status van het vorige kabinet is dit niet gehaald.
- Naar aanleiding van het advies van de Raad van State is de memorie van toelichting op diverse punten aangevuld en verduidelijkt.
- In eerste instantie was er geen evaluatiebepaling in de wet opgenomen.
- Wel is het nuttig om te evalueren of de waarborgen die in de wet, en de daarop berustende lagere regelgeving, worden gesteld ten behoeve van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer voldoende doeltreffend en effectief zijn.
- Op verzoek van de (toenmalige) staatssecretaris Toeslagen en Douane is daarom alsnog een evaluatiebepaling opgenomen die voorschrijft dat deze elementen van de wet vijf jaar na de inwerkingtreding van de wet worden geëvalueerd

Toelichting

Raad van State

- De Afdeling advisering van de Raad van State onderkent het belang van gegevensuitwisseling door de douane ten behoeve van de bestrijding van ernstige criminaliteit, zoals ondermijning.
- Tegelijkertijd ziet de Raad van State ook dat hiermee mogelijk een inbreuk wordt gemaakt op de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van persoonsgegevens.
- De Raad van State adviseert dan ook om in de toelichting nog verder te verduidelijken waarom dit in specifiek bepaalde gevallen gerechtvaardigd is. Onder andere door de mogelijkheden te benoemen die de douane al heeft om gegevens met andere instanties te delen, heldere voorwaarden te formuleren voor het gebruik van de bevoegdheid en de waarborgen tegen oneigenlijke verzoeken nog verder toe te lichten. Daarnaast adviseert de Raad van State een evaluatiebepaling in de wet op te nemen.
- De Raad van State geeft een dictum B: "De Afdeling advisering van de Raad van State heeft een aantal opmerkingen bij het voorstel en adviseert daarmee rekening te houden voordat het voorstel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt ingediend."
- Naar aanleiding van het advies van de Raad van State is de memorie van toelichting op diverse punten aangevuld en verduidelijkt.
- In eerste instantie was er geen evaluatiebepaling in de wet opgenomen. Het doel van deze wet is het effectiever bestrijden van (ondermijnende) criminaliteit. Omdat er veel factoren zijn die hier impact op hebben kan het effect van deze wet op criminaliteitscijfers en het aantal strafvervolgingen onvoldoende worden geïsoleerd. Ook zou een dergelijk onderzoek uitvoeringstechnisch heel ingrijpend zijn, aangezien niet wordt bijgehouden welke gegevens worden gebruikt of van doorslaggevende waarde zijn bij strafvervolgingen en veroordelingen. Een evaluatie van de doeltreffendheid en effectiviteit van het hoofddoel van deze wet is daarom redelijkerwijs niet mogelijk.
- Wel is het nuttig om te evalueren of de waarborgen die in de wet, en de daarop berustende lagere regelgeving, worden gesteld ten behoeve van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer voldoende doeltreffend en effectief zijn.
- Op verzoek van de (toenmalige) staatssecretaris Toeslagen en Douane is daarom alsnog een evaluatiebepaling opgenomen die voorschrijft dat deze elementen van de wet vijf jaar na de inwerkingtreding van de wet worden geëvalueerd.

Inhoud wetsvoorstel

- Het wetsvoorstel creëert een wettelijke grondslag voor de douane om gegevens waarop een beroepsgeheim rust te kunnen verstrekken aan de politie, de KMar, de FIU en de FIOD, ook al is er nog geen sprake van een redelijk vermoeden van een strafbaar feit en er dus nog geen gegevens kunnen worden gevorderd op basis van het Wetboek van Strafvordering.
- De gegevens die de douane verwerkt zijn, mede gelet op de zeer uiteenlopende taken van de douane, heel divers van aard. Het kan bijvoorbeeld gaan om aangiftegegevens, waaronder bedrijfs- of fabricagegegevens, gegevens over goederenstromen en

reizigersgegevens. De gegevensverstrekking is beperkt tot gegevens die reeds in het bezit zijn van de douane.

- Op dit moment kan de douane in deze situaties, vanwege het ontbreken van een wettelijke grondslag, geen gegevens delen. De gegevens kunnen in het kader van een onderzoek echter wel relevant zijn of (in combinatie met andere gegevens) een reden vormen voor het starten van een opsporingsonderzoek.

Politie/KMar

- De eerste mogelijkheid om gegevens te verstrekken aan de politie of de KMar heeft betrekking op het op verzoek verstrekken van gegevens die relevant kunnen zijn voor het verkrijgen van inzicht in misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaar of meer is gesteld.
- Er is voor gekozen om de grens te leggen bij misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaar of meer is gesteld, omdat deze situaties voldoende ernstig zijn om een uitzondering op het beroepsgeheim te rechtvaardigen en omdat binnen deze grens de belangrijkste potentiële strafrechtelijke vergrijpen vallen waarover de douane mogelijk relevante gegevens bezit. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om handel in drugs, omvangrijke milieudelicten, wapenhandel en ernstige financiële misdrijven, zoals omvangrijke ernstige fraude.
- Douanegegevens zijn in deze gevallen zeer relevant en hebben potentieel grote waarde voor de politie en de KMar. Het kan hierbij gaan om het verstrekken van grote hoeveelheden gegevens (bulk-informatie) voor brede analyse zoals fenomeenonderzoek en systeemanalyse.
- Het doel van deze analyses is om patronen te ontdekken die kunnen leiden tot het starten van een strafrechtelijk onderzoek. Een voorbeeld: de politie is bezig met een vooronderzoek om te achterhalen wie mogelijke producenten van synthetische drugs zijn, daartoe willen ze inzicht in de bedrijven die een bepaald soort grondstof hebben geïmporteerd in hun regio (of daarbij betrokken waren). Hiertoe kan de inspecteur een query maken uit de aangiftegegevens. ✓
- De tweede mogelijkheid om gegevens te verstrekken aan de politie of de KMar heeft betrekking op het verstrekken van gegevens in individuele gevallen, indien de douane oordeelt dat dit noodzakelijk is met het oog op een zwaarwegend algemeen belang, of voor de persoonlijke veiligheid van de betrokken ambtenaar of zijn directe omgeving.
- Het toestaan van deze vorm van gegevensdeling biedt de douane de ruimte om per geval te bepalen of er sprake is van een dusdanig zwaarwegend algemeen belang dat het delen van gegevens rechtvaardigt.
- Enkele voorbeelden: De douane treft tijdens een controle van een koffer uniformen van de Nederlandse krijgsmacht aan. De reiziger is niet werkzaam bij de Nederlandse krijgsmacht en is op reis naar het Midden-Oosten. Zelfstandig is dit gegeven onvoldoende om een redelijk vermoeden tot een strafbaar feit te onderbouwen. In combinatie met andere gegevens kan dit gegeven leiden tot een vermoeden van het wederrechtelijk doorreizen naar een door een terroristische organisatie gecontroleerd gebied of het aansluiten bij een terroristische organisatie. Of de politie constateert dat een auto met inzittenden zich enige tijd verdacht ophoudt in de buurt van een (lucht)haventerrein. De politie wil weten of ✓

de douane deze auto al eerder is tegengekomen bij het uitoefenen van het douanetoezicht.

- Ook kan via Meld Misdaad Anoniem een signaal binnenkomen bij de politie. Dit signaal kan aanleiding zijn om gegevens op te vragen bij de inspecteur over een bepaald bedrijf of locatie, om te bepalen of de gegevens gecombineerd voldoende aanleiding geven voor het starten van een opsporingsonderzoek.
- Een voorbeeld van de wijze waarop de persoonlijke veiligheid van de betrokken ambtenaar of zijn directe omgeving in het geding kan zijn is wanneer een inspecteur na een bedrijfsbezoek of controle het gevoel heeft dat hij wordt gevolgd. In deze situatie kan het noodzakelijk zijn om gegevens over de identiteit van de betrokken persoon vast te stellen en te delen teneinde de persoonlijke veiligheid van de betrokken ambtenaar of zijn directe omgeving te waarborgen.

FIOD/FIU

- De mogelijkheid om op verzoek gegevens te verstrekken aan de FIU en de FIOD is gericht op het verkrijgen van inzicht in witwassen door middel van internationale handelstransacties, ook wel *Trade Based Money Laundering* (TBML) genoemd.
- Witwassen faciliteert criminelen om, vaak op grote schaal, geld dat met criminele activiteiten wordt vergaard te gebruiken in het dagelijks leven. Door deze investeringen kunnen criminelen invloed krijgen op personen, ondernemingen en andere legale sectoren. Witwassen vormt daarmee een ernstige bedreiging voor de maatschappij en de economie en de bestrijding hiervan is dan ook voldoende ernstig om een uitzondering op het beroepsgeheim te rechtvaardigen.
- Financiële instellingen hebben zich ontwikkeld tot steeds betere poortwachters in de witwasbestrijding. Criminelen zijn daarom op zoek gegaan naar inventievere manieren om criminele opbrengsten wit te wassen. Dit kunnen zij doen middels TBML-constructies. Er wordt geschat dat TBML op dit moment de meest voorkomende wijze van witwassen is. TBML is kortgezegd witwassen door middel van het opzetten en gebruiken van internationale handelsstructuren. Door crimineel vermogen te investeren in goederen en deze goederen te verplaatsen, verplaatsen criminelen waarde.
- De douane beschikt over zeer relevante data om op te kunnen treden tegen deze wijze van witwassen. Ook hier kan het gaan om het verstrekken van grote hoeveelheden gegevens (bulk-informatie) voor brede analyse zoals fenomeenonderzoek en systeemanalyse.
- De tweede mogelijkheid om gegevens te verstrekken aan (uitsluitend) de FIOD is gericht op het verstrekken van gegevens en inlichtingen met betrekking tot individuele gevallen noodzakelijk voor de strafrechtelijke handhaving op het gehele werkterrein van de FIOD; het aanpakken van financiële en fiscale criminaliteit. De bestrijding van dergelijke criminaliteit is gelet op de impact op de rechtsorde voldoende ernstig om een uitzondering op het beroepsgeheim te rechtvaardigen. De gegevens kunnen zowel op verzoek als uit eigen beweging van de douane worden verstrekt. De verantwoordelijkheid voor de toetsing of voldaan is aan de vereiste doelbinding ligt bij de partij die het initiatief neemt tot de gegevensverstrekking.

- Voor deze gegevensverstrekking is, anders dan in het artikel m.b.t. gegevensverstrekking aan de politie en KMar, geen zwaarwegend belang noodzakelijk. Dit omdat de samenwerking tussen de twee dienstonderdelen van hetzelfde ministerie vanzelfsprekender is. De FIOD is, net als de douane, een dienstonderdeel van het ministerie van Financiën.

Evaluatiebepaling

- Er zal worden geëvalueerd of:
 - de verstrekte gegevens waar mogelijk zijn geanonimiseerd;
 - de opsomming van het soort gegevens dat kan worden verstrekt voldoet;
 - de gegevensverstrekkingen voldoende zijn beveiligd;
 - de ondersteuning van de inspecteur bij het doorgronden van de gegevens voldoende is en van toegevoegde waarde;
 - de belangenafweging op de juiste wijze is gebeurd;
 - de verzoeken aan de gestelde eisen voldoen.
- Er is gekozen voor een termijn van vijf jaar omdat wordt verwacht dat na deze periode voldoende verzoeken en gegevensverstrekkingen zijn gedaan om goed te evalueren of de waarborgen ten behoeve van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer voldoende doeltreffend en effectief zijn.
- Deze waarborgen worden nader uitgewerkt in lagere regelgeving (het Algemeen douanebesluit). Deze zal in de komende maanden, en in ieder geval voor inwerkingtreding van deze wet, worden afgerond.

Proces

- Dit wetstraject loopt al lange tijd.
- Het heeft veel tijd gekost om zorgvuldig te analyseren welke noodzaak er bij de politie en de Koninklijke Marechaussee bestaat voor het ontvangen van douanegegevens. Later zijn ook de FIOD en FIU in dit proces meegenomen.
- Het is belangrijk om dit zorgvuldig te doen, omdat het onnodig delen van gevoelige informatie over burgers en bedrijven zoveel mogelijk moet worden voorkomen.
- Daarnaast heeft het wetsvoorstel enkele malen vertraging opgelopen, bijvoorbeeld door een wijziging in het gekozen traject, de demissionaire status van het vorige kabinet en het vertrek van de staatsecretaris Toeslagen en Douane.

Communicatie

Het advies is dat u een bericht plaatst op uw sociale mediakanalen, met de nadruk op zorgvuldige omgang met gegevens. U ontvangt hiertoe via uw woordvoerder een voorstel.

Politiek/bestuurlijke context

De Kamer heeft meermaals gevraagd wanneer dit wetsvoorstel naar de Kamer wordt verzonden. Meest recentelijk heeft in het Commissiedebat Douane op 25 september jl. de (toenmalig) staatsecretaris Toeslagen en Douane toegezegd het wetsvoorstel half oktober naar de Kamer te sturen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Doc nr.	Datum	Titel doc.
1	1-12-2022	Nota-stasTD-Gegevensdeling Douane met politie en Koninklijke Marechaussee
2	17-1-2024	Nota-stasTD-Advies AP - wetsvoorstel gegevensverstrekking Douane met politie, KMar, FIOD en FIU
3	17-3-2024	Nota-stasTD-Aanbiedingsformulier Wet gegevensverstrekking douane voor uitvoering politie- of toezichtstaken
4	6-5-2024	Nota-stasTD-Agenderen CBJ - Wetsvoorstel gegevensverstrekking douane voor politie- of toezichtstaken
5	21-5-2024	Nota-stasTD-Aanbiedingsformulier MR - wetsvoorstel gegevensverstrekking douane voor politie- of toezichtstaken
6	31-5-2024	Nota-stasTD-Adviesaanvraag RvS door de Koning - wetsvoorstel gegevensverstrekking douane voor politie- en toezichtstaken
7	22-9-2024	Nota-stasTD-Aanbieden Tweede Kamer - wetsvoorstel gegevensverstrekking douane

A/20-12-2022

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en
Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Gegevensdeling Douane met politie en Koninklijke
Marechaussee

Datum
1 december 2022

Notanummer
2022-0000320791

Bijlagen
geen

Aanleiding

- De Douane beschikt over veel informatie die mogelijk relevant kan zijn voor de taakuitoefening van de politie en de Koninklijke Marechaussee (KMar).
- In verband met de geheimhoudingsplicht kan de Douane deze informatie niet vrijelijk delen, zolang het nog niet om opsporingsinformatie gaat.
- Om deze gegevensdeling mogelijk te maken moet een wettelijke grondslag worden gecreëerd.

Beslispunten

- Bent u akkoord met het creëren van een wettelijke grondslag voor;
 - Het delen van informatie gericht op het verkrijgen van inzicht in misdrijven die een ernstige bedreiging voor de rechtsorde vormen;
 - het incidenteel delen van informatie over specifieke zaken, als dit een zwaarwegend algemeen belang dient;
 - het delen van informatie die nuttig is voor de goede uitvoering van gelijktijdige en gezamenlijke controles, mits de politie en KMar vanuit hun eigen bevoegdheden ook over deze gegevens mogen beschikken?

akkoord.

Kernpunten

- In 2021 is een wetsvoorstel opgesteld om een grondslag voor de gegevensdeling de politie en de KMar te creëren. Dit voorstel liep mee met het Belastingplan 2022.
- De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft met betrekking tot dit voorstel geadviseerd de bepaling verder te begrenzen, omdat de formulering zag op gegevensdeling t.b.v. de gehele politietaak. Op verzoek van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) is het wetsvoorstel uiteindelijk niet verder meegelopen met het Belastingplan 2022.
- Gelet op de inhoudelijke raakvlakken was het hierna de intentie om het wetsvoorstel, na verwerking van het adviespunt van de AP, mee te laten lopen met het wetsvoorstel van JenV omtrent het Multidisciplinair Interventieteam (MIT).
- Inmiddels is gebleken dat het MIT (nu NSOC) op andere wijze wordt vormgegeven dan eerder verwacht en dat er (voorlopig) geen wet wordt opgesteld ter oprichting van het NSOC, daarom is het niet langer nodig

graag nas
dit deel
van het
eerdere
wets-
traject
ontvangen
ind. advies
AP

om dit wetsvoorstel m.b.t. gegevensdeling met de politie en KMar aan te houden.

- Afgelopen jaar is samen met de douane, JenV en het ministerie van Defensie (DEF) geanalyseerd welke behoefte aan douane-informatie er precies bestaat bij de politie en de KMar en welke begrenzing van het voorstel mogelijk is om tegemoet te komen aan de bezwaren van de AP.
- Uit de analyse is gebleken dat de douane, de politie en de KMar behoefte hebben aan drie soorten gegevensdeling:
 1. Het delen van informatie gericht op het verkrijgen van inzicht in misdrijven die gezien hun aard of samenhang met andere misdrijven een ernstige bedreiging voor de rechtsorde vormen.
 2. Het incidenteel delen van informatie over specifieke zaken, als dit een zwaarwegend algemeen belang dient.
 3. Het delen van informatie die nuttig is voor de goede uitvoering van gelijktijdige en gezamenlijke controles.
- Voor deze 3 soorten gegevensdeling kan een wettelijke grondslag worden gecreëerd in de Algemene Douanewet. Ten aanzien van het delen van informatie die nuttig is voor de goede uitvoering van gelijktijdige en gezamenlijke controles, is de route dit uitsluitend mogelijk te maken voor gegevens waarover de politie en KMar vanuit hun eigen bevoegdheden ook mogen beschikken.
- Omdat er meerdere wensen bestaan tot aanpassing van douanewetgeving, verkennen we momenteel de opportuniteit van een Verzamelwet Douane. Daarin zou het creëren van een wettelijke grondslag voor gegevensdeling van Douane met Politie en Kmar in principe kunnen meelopen. Hierover dient nog afstemming plaats te vinden met o.a. JenV.

Toelichting

Algemeen

- Ambtenaren van de douane zijn gebonden aan een geheimhoudingsplicht. De geheimhoudingsplicht betreft alle vertrouwelijke inlichtingen, of inlichtingen die als vertrouwelijk zijn verstrekt. Dit kunnen persoonsgegevens zijn, maar ook bedrijfs- en fabricagegegevens. De gedachte achter deze geheimhoudingsplicht is dat de persoon die het aangaat erop moet kunnen vertrouwen dat de informatie die aan de douane wordt verstrekt uitsluitend wordt gebruikt voor het uitvoeren van de douane- en belastingwetgeving, waarvoor de informatie is verzameld.
- Om van de geheimhoudingsplicht af te wijken moet er sprake zijn van een wettelijke grondslag hiervoor en moeten alle belangen vooraf goed worden afgewogen. Er kan nu bijvoorbeeld al van de geheimhoudingsplicht worden afgeweken in het geval dat sprake is van een (redelijk vermoeden van een) strafbaar feit. Ook is het mogelijk om op vordering van de Officier van Justitie informatie te delen in het kader van opsporingsonderzoeken.
- Om criminaliteit zo effectief mogelijk te bestrijden is nauwe samenwerking tussen de verschillende partijen betrokken bij grensbewaking en georganiseerde ondermijnende criminaliteit belangrijk. Het zou dan ook nuttig zijn om al eerder in het proces, nog in de toezichtsfase, onderling relevante gegevens en inlichtingen uit te kunnen wisselen, waaronder ook informatie waarop de geheimhoudingsplicht rust.
- Uit eerdergenoemde analyse is gebleken dat er behoefte bestaat aan drie typen gegevensdeling die nu nog niet mogelijk is.

- De douane kan in deze gevallen nu nog geen informatie delen, omdat er (nog) geen sprake is van een strafbaar feit. De informatie kan in het kader van een politieonderzoek echter wel relevant zijn en (in combinatie met andere informatie) een reden vormen voor het starten van een strafrechtelijk onderzoek. Ook kan het breder delen van informatie leiden tot een efficiëntieslag in de samenwerking.

Fenomeenanalyse t.b.v. ernstige misdrijven

- De eerste behoefte tot gegevensdeling heeft betrekking op het verstrekken van gegevens en inlichtingen die relevant kunnen zijn voor het verkrijgen van inzicht in ernstige misdrijven, die gezien hun aard of de samenhang met andere misdrijven een ernstige bedreiging voor de rechtsorde vormen.
- De gegevens en inlichtingen mogen in dit geval dus uitsluitend worden verstrekt voor dit specifieke doel, dat voldoende ernstig is om een uitzondering op de geheimhoudingsplicht en een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van personen te rechtvaardigen. Het gaat hier bijvoorbeeld om het verstrekken van (bulk)informatie voor brede analyse zoals fenomeenonderzoek en systeemanalyse.
- Binnen deze categorie worden gegevens gedeeld naar aanleiding van een verzoek vanuit de politie of de KMar om gegevens te verstrekken met betrekking tot een bepaald bedrijf, bepaalde sector, productgroep, regio, etc. Het gaat dan vaak om een grote hoeveelheid gegevens (zoals alle aangiftegegevens van transportbedrijven in een bepaalde regio) op basis waarvan de politie of de KMar, in combinatie met haar eigen gegevens, analyses wil verrichten. Het doel van deze analyses is om patronen te ontdekken die kunnen leiden tot het starten van een strafrechtelijk onderzoek.

Incidentele¹ informatie t.b.v. een zwaarwegend algemeen belang

- De tweede behoefte tot gegevensdeling heeft betrekking op het incidenteel verstrekken van gegevens en inlichtingen, in het geval dat de douane oordeelt dat dit noodzakelijk is met het oog op een zwaarwegend algemeen belang.
- De douane kan bijvoorbeeld tijdens een controle van een koffer uniformen van de Nederlandse Krijgsmacht aantreffen. De reiziger is niet werkzaam bij de Nederlandse Krijgsmacht en is op reis naar het Midden-Oosten. Zelfstandig is deze informatie onvoldoende om een redelijk vermoeden tot een strafbaar feit te onderbouwen. In combinatie met andere gegevens kan deze informatie wellicht wel leiden tot een vermoeden van het wederrechtelijk doorreizen naar een door een terroristische organisatie gecontroleerd gebied en/of het aansluiten bij een terroristische organisatie. Een ander voorbeeld is dat de politie constateert dat een auto met inzittenden zich enige tijd verdacht ophoudt in de buurt van een (lucht)haventerrein. De politie wil weten of de douane deze auto al eerder is tegengekomen bij een douanecontrole. Het zou goed zijn als deze informatie gedeeld kan worden. Ook kan via Meld Misdad Anoniem een signaal binnenkomen bij de politie. Dit signaal kan aanleiding zijn om informatie op te vragen bij de douane over een bepaald bedrijf of locatie,

¹ Incidenteel betekent in deze niet dat het niet vaak zal voorkomen, maar dat het geen structurele informatiedeling betreft en dat iedere situatie op zichzelf staat en een aparte belangenafweging behoeft.

om te bepalen of de informatie gecombineerd voldoende aanleiding geeft voor het starten van een strafrechtelijk onderzoek.

- In al deze voorbeelden is in eerste instantie dus nog geen sprake van een strafrechtelijk onderzoek, waardoor de douane deze informatie niet kan delen en de politie de informatie niet kan vorderen. Het delen van informatie die niet direct leidt tot het vermoeden van een strafbaar feit, maar wel kan worden opgevolgd door politie of de KMar, of in combinatie met bij de politie of de KMar bekende gegevens, wel leiden tot het vermoeden van een strafbaar feit, zorgen ervoor dat de politie en de KMar, hun taken beter kunnen uitvoeren.
- Om deze vorm van gegevensdeling te begrenzen is het belangrijk om toe te voegen dat dit uitsluitend kan indien geoordeeld wordt dat er sprake is van een zwaarwegend algemeen belang. Met het toestaan van deze vorm van gegevensdeling zal de douane per geval moeten bepalen of er sprake is van een dusdanig zwaarwegend algemeen belang dat het delen van gegevens en inlichting gerechtvaardigd is.
- Met dit criterium wordt aangegeven dat de verstrekking voor de samenleving van meer dan "gewone betekenis" moet zijn. Het kan bijvoorbeeld gaan om het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Ook betekent dit dat er sprake moet zijn van een belangenafweging. Deze dient per geval door de douane te worden gemaakt en zorgvuldig te worden onderbouwd. Hiermee wordt buitenproportionele inbreuken om de geheimhoudingsplicht en de persoonlijke levenssfeer van personen voorkomen.

Informatie t.b.v. gezamenlijke en gelijktijdige controles

- De derde behoefte tot gegevensdeling heeft betrekking op het verstrekken van gegevens en inlichtingen die nuttig zijn voor het uitvoeren van effectieve en efficiënte gelijktijdige of gezamenlijke controles. Dit betreffen controles waarbij ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid en bevoegdheid zijn taak uitvoert.
- Om efficiënt en effectief hun taken te kunnen uitvoeren deelt de douane een meldkamer met de politie of de KMar. Het bewaken van de geheimhoudingsplicht is dan lastig, aangezien men op gehoorsafstand werkt. Het kan bijvoorbeeld ook voorkomen dat de douane en de KMar, vanuit hun taak bij de grenspassage op een luchthaven of ferryterminal onafhankelijk van elkaar goederen/passagiers selecteren om aan controle te onderwerpen, beiden vanuit hun toezichtstaak. Zonder afstemming is het niet te voorkomen dat de douane en KMar onverwacht dezelfde goederen/passagiers controleren. Zowel douane als KMar hebben ieder een certificerende taak gericht op de betrouwbaarheid van bedrijven, beide processen worden zoveel mogelijk gesynchroniseerd, een uitbreiding van de informatie-uitwisseling waardoor bedrijven gezamenlijk bezocht en bevraagd kunnen worden zou dit proces kunnen versterken.
- Deze voorbeelden geven een beeld van de inefficiënte, maar soms ook lastig uitvoerbare huidige situaties die extra belastend kunnen zijn voor bijv. de betrokken passagiers en bedrijven. Het uitvoeren van gezamenlijke controles en het delen van een ruimte wordt makkelijker,

effectiever en efficiënter als informatie eenvoudiger tussen de douane en de politie en KMar kan worden gedeeld.

- De douane heeft in de toezichtsfase veelal verdergaande bevoegdheden dan de politie en de KMar. Zo voeren de douane en politie soms gezamenlijk een zogenaamde dynamische transportcontrole uit. De douane mag op basis van haar bevoegdheden zonder vermoeden van een strafbaar feit de kofferbak van een auto controleren, maar de politie mag hierbij niet zomaar meekijken.
- Voorkomen moet worden dat de gezamenlijke controles en een mogelijkheid tot gegevensdeling indirect leidt tot een uitbreiding van de bevoegdheden van de politie. U wordt daarom geadviseerd om deze mogelijkheid van gegevensdeling te begrenzen en uitsluitend mogelijk te maken voor gegevens waarover de politie en KMar vanuit hun eigen bevoegdheden ook mogen beschikken. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om persoonsgegevens van bepaalde passagiers van een specifieke vlucht die door de douane aan een controle zullen worden onderworpen, zodat de politie en de KMar daar hun eigen controles op kunnen afstemmen.

Wetstraject: apart of in een Verzamelwet Douane

- Na uw goedkeuring zal de wijziging van de Algemene douanewet, waarmee een grondslag wordt gecreëerd voor deze vormen van gegevensdeling, worden opgesteld en aan u worden voorgelegd.
- De wetswijziging kan via een zelfstandig wetstraject worden doorgevoerd. Het voordeel hiervan is dat het wetsvoorstel niet afhankelijk is en geen invloed heeft op andere wetstrajecten. Een andere mogelijkheid is dat het, samen met diverse andere wetswijzigingen op het gebied van douane, wordt opgenomen in een Verzamelwet Douane. Het voordeel hiervan is dat niet voor al deze, in sommige gevallen vrij beperkte, wijzigingen een apart wettraject hoeft te worden doorlopen.
- U wordt op korte termijn via een separate nota gevraagd hier een besluit over te nemen.

Communicatie

N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context

Tijdens het commissiedebat Criminaliteitsbestrijding, ondermijning en georganiseerde criminaliteit d.d. 10 november 2022 hebben diverse Kamerleden het belang van ruimere mogelijkheden voor informatiedeling tussen publieke partijen benadrukt.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

NB: graag nog een keer overleg aan informatie- en gegevensdeling in relatie tot de douane

17-01-2024

TER INFORMATIE

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken

Persoonsgegevens

nota

Advies AP - wetsvoorstel gegevensdeling Douane met politie, KMar, FIOD en FIU

Datum

17 januari 2024

Notanummer

2024-0000010929

Bijlagen

1. Advies AP

Aanleiding

- Op 16 januari 2024 is het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens (de AP) ontvangen over het wetsvoorstel gegevensdeling Douane met politie, KMar, FIOD en FIU.
- Hieronder treft u een beschrijving van het advies van de AP en de volgende stap in dit traject.

Kernpunten

- In het advies van de AP staat dat aan hun eerdere advies (op de vorige versie van het wetsvoorstel) is tegemoetgekomen door in deze versie nauwkeuriger te omschrijven in welke gevallen gegevens nodig zijn, in welke vorm en omvang deze gegevens zullen worden verstrekt en welke waarborgen worden getroffen om de gegevensverstrekking te begrenzen.
- De AP adviseert om het uitgangspunt dat gegevens zoveel mogelijk worden geanonimiseerd niet alleen op te nemen in de memorie van toelichting, maar ook in het wetsvoorstel.
- De AP adviseert ook om de artikellieden waarin staat dat de gedeelde gegevens worden aangemerkt als politiegegevens te schrappen, omdat dit al volgt uit de Wet politiegegevens en deze artikellieden dus geen toegevoegde waarde hebben.
- Beide adviezen zijn weinig ingrijpend en kunnen op zeer korte termijn worden verwerkt.
- Na verwerking van de adviezen kan het wetsvoorstel voor een Uitvoeringstoets door de Douane en Wetgevingstoets door JenV worden aangeboden.
- De planning om het wetsvoorstel in Q2 dit jaar naar de Kamer te sturen kan daarmee vooralsnog worden gehandhaafd.

Toelichting

- In 2021 is een wetsvoorstel opgesteld om een grondslag voor de gegevensdeling door de Douane met de politie en de KMar te creëren. Dit voorstel liep mee met het Belastingplan 2022.
- De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft met betrekking tot dit voorstel geadviseerd de mogelijkheden van gegevensdeling verder te begrenzen, omdat de formulering zag op gegevensdeling t.b.v. de gehele politietaken. Op verzoek van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) is het

|| Graas een
nauwkeurig
planning
inget op
Belastingplan
25.11.2023
naar TK

wetsvoorstel uiteindelijk niet verder meegelopen met het Belastingplan 2022.

- In de periode daarna is samen met de Douane, JenV en Defensie geanalyseerd welke behoefte aan Douane-informatie er precies bestaat bij de politie en de KMar, de behoefte van de Douane om proactief informatie te delen en welke begrenzing van het voorstel mogelijk is om tegemoet te komen aan de bezwaren van de AP.
- Er is in deze periode gebleken dat er in een aantal gevallen ook behoefte is aan een grondslag om Douanegegevens te kunnen delen met de FIOD en de FIU.
- Het wetsvoorstel is vervolgens aangepast en uitgebreid, en opnieuw ter advisering aan de AP aangeboden.
- Naast de onder de kernpunten genoemde punten merkt de AP op dat het aannemelijk is dat het wetsvoorstel de AP zal nopen tot beperkte extra inzet en dat dit nog niet is verdisconteerd in de financiering van de AP. Voorafgaand aan de inwerkingtreding zal dit met de Minister van Rechtsbescherming moeten worden besproken.
- Het is onduidelijk wat hiermee wordt bedoeld. In het wetsvoorstel wordt geen extra taak gecreëerd voor de AP. Bij de AP zal worden nagevraagd wat hiermee wordt bedoeld en welke gevolgen/impact dit heeft.

Communicatie
n.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
n.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

21.03.2024

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken

Persoonsgegevens

nota

Aanbiedingsformulier Wet gegevensverstrekking douane
voor uitvoering politie- of toezichtstaken

Datum

17 maart 2024

Notanummer

2024-0000209962

Bijlagen

1. Aanbiedingsformulier
2. Wetsvoorstel

Aanleiding

- Het wetsvoorstel Wet gegevensverstrekking douane voor uitvoering politie- of toezichtstaken kan voor internetconsultatie worden aangeboden.
- Omdat het kabinet een demissionaire status heeft, moet de ministerraad hiermee instemmen.
- Met deze nota vragen we uw akkoord voor het aanbieden van het wetsvoorstel aan de MR met verzoek om een internetconsultatie te starten.

Beslispunten

- Wilt u het aanbiedingsformulier voor de ministerraad ondertekenen, zodat het verzoek om het wetsvoorstel aan te bieden voor internetconsultatie op 28 maart a.s. in de ministerraad kan worden geagendeerd?

afhoora

Kernpunten

- De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft medio januari advies gegeven met betrekking tot dit wetsvoorstel. Dit advies is verwerkt in voorliggende versie.
- Daarnaast is inmiddels overeenstemming bereikt met de relevante beleidsdirecties van JenV over het wetsvoorstel en de verwerking van het advies van de AP. Omdat de beleidsmatige afstemming bij JenV later dan gepland afgerond heeft kunnen worden, heeft het wetsvoorstel enkele weken vertraging opgelopen ten opzichte van de planning.
- Door internetconsultatie krijgen meer mensen, bedrijven en instellingen informatie over wetgeving die in voorbereiding is en kunnen zij suggesties doen om de kwaliteit en uitvoerbaarheid van deze voorstellen te verbeteren. Dit vergroot de kwaliteit en het draagvlak voor de wetgeving. Gelet op het feit dat privacy en gegevensdeling veel aandacht bij verschillende instellingen en in de media krijgt, is internetconsultatie met dit wetsvoorstel een nuttige stap.
- Parallel aan de internetconsultatie zal het wetsvoorstel voor de Rijksbrede wetgevingstoets worden aangeboden. Direct na de internetconsultatie kan het wetsvoorstel dan via het ambtelijk voorportaal en de ministerraad worden aangeboden voor advies bij de Raad van State.
- Door de opgelopen vertraging zal het wetsvoorstel naar verwachting niet meer voor het zomerreces kunnen worden aangeboden aan de Tweede Kamer.

Toelichting

- Teneinde criminaliteit zo effectief mogelijk te bestrijden is nauwe samenwerking tussen de betrokken partijen bij grensbewaking en de voorkoming en de bestrijding van (georganiseerde ondermijnende) criminaliteit van eminent belang.
- Met het wetsvoorstel Wet gegevensverstrekking douane voor uitvoering politie- of toezichtstaken wordt het in verschillende specifieke gevallen mogelijk voor de douane om in de toezichtsfase, wanneer nog geen sprake is van een (redelijke vermoeden van een) strafbaar feit, douanegegevens te verstrekken aan de politie, de Koninklijke Marechaussee (KMar), de Financiële inlichtingen eenheid (FIU) of de Belastingdienst/Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst (FIOD) ten behoeve van de uitvoering van hun taken, waaronder ook gegevens waarop de geheimhoudingsplicht rust en persoonsgegevens.
- Uitgangspunt in ieder wetgevingsproces is dat een wetsvoorstel voor internetconsultatie wordt aangeboden. Alleen in uitzonderlijke gevallen hoeft dit niet (puur technische wijzigingen of implementatie van EU-regelgeving). In geval van het onderhavige wetsvoorstel is een internetconsultatie ook wenselijk omdat privacy en gegevensdeling door de overheid erg in de belangstelling staan.
- Door het wetsvoorstel parallel voor de verplichte Rijksbrede wetgevingstoets aan te bieden, wordt de vertraging tot een minimum beperkt. Na afloop van de consultatieperiode (4 weken) is ook de wetgevingstoets afgerond en kan het wetsvoorstel via voorportalen aan de MR worden aangeboden voor advies bij de Raad van State.
- Gezien de opgelopen vertraging t.o.v. de eerdere planning en de verwachte tijd die de Raad van State nodig heeft voor zijn advies, is de verwachting dat het wetsvoorstel niet meer vóór het zomerreces aan de Kamer kan worden aangeboden.
- Planning:

datum	actie	toelichting
28 maart	Uitzetten voor internetconsultatie	Doorlooptijd 4 weken
21 mei	Ambtelijk voorportaal CBJ	21 mei i.v.m. vergaderschema CBJ
24 mei	MR en verzending naar RvS	Alleen indien de RvS binnen 5 weken advies afgeeft, is verzending aan de Kamer voor het zomerreces mogelijk.

Communicatie

In overleg met COMM wordt gekeken naar de mogelijkheid om ruchtbaarheid te geven aan het moment dat u dit wetsvoorstel aanbiedt ter internetconsultatie en de verwachte bijdrage die het wetsvoorstel zal hebben op de aanpak van ondermijnende criminaliteit.

Politiek/bestuurlijke context

N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

1/07-05-2024

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en
Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Agenderen CBJ - Wetsvoorstel gegevensverstrekking
douane voor politie- of toezichtstaken

Datum

6 mei 2024

Notanummer

2024-0000274406

Bijlagen

1. Formulier agendering C
2. Wetsvoorstel gegevens

Aanleiding

- De internetconsultatie en de wetgevingstoets met betrekking tot het wetsvoorstel gegevensverstrekking douane voor politie- of toezichttaken zijn afgerond.

Beslispunt

- Gaat u akkoord met het agenderen van het wetsvoorstel Wet gegevensverstrekking douane voor politie- of toezichttaken voor de Commissie voor Bestuur en Justitie (het ambtelijk voorportaal bij de onderraad Raad Bestuur en Justitie), met het verzoek het wetsvoorstel te agenderen voor de ministerraad ter doorgeleiding aan de Raad van State?
- U hoeft het aanbiedingsformulier niet te ondertekenen. Nadat de CBJ heeft ingestemd met het voorstel, ontvangt u een aanbiedingsformulier voor de MR ter ondertekening.

akkoord

Kernpunten

- Van 28 maart 2024 tot en met 26 april 2024 is het wetsvoorstel gepubliceerd geweest voor internetconsultatie. Er zijn vier reacties binnengekomen. Het wetsvoorstel behoeft geen aanpassing naar aanleiding van deze reacties.
- Met instemming van de Commissie voor Bestuur en Justitie kan het wetsvoorstel (eventueel via de Raad Bestuur en Justitie) worden voorgelegd aan de ministerraad ter doorgeleiding aan de Raad van State voor advies.
- Afhankelijk van hoeveel tijd de Raad van State nodig heeft voor advies, kan het wetsvoorstel naar verwachting nog net voor de zomer of vlak na zomer aan de Tweede Kamer worden gestuurd.

Toelichting

- Door middel van internetconsultatie konden geïnteresseerden van 28 maart 2024 tot en met 26 april 2024 hun mening geven over dit wetsvoorstel.
- Er zijn vier reacties binnengekomen:
 - Tweemaal de suggestie om nader te bezien in hoeverre deze bepalingen ook moeten gelden in Caribisch Nederland;

- de suggestie om de deling van douanegegevens ook mogelijk te maken met het Bureau Economische Handhaving van de Belastingdienst;
- bemoedigende woorden om het wetsvoorstel door te zetten.
- Door Belastingdienst Caribisch Nederland wordt onderzocht of het wenselijk is om gelijke bepalingen te introduceren in Caribisch Nederland. Mocht dit inderdaad wenselijk zijn dan kan dit met een ontheffing worden geregeld. Er is dan geen wetswijziging nodig.
- Het Bureau Economische Handhaving van de Belastingdienst heeft aangegeven dat het ontvangen van douanegegevens niet noodzakelijk is voor de uitvoering van zijn taken.

Communicatie
n.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
n.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Af 23-05-2024

**HEDEN
TER BESLISSING**

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en
Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Aanbiedingsformulier MR - wetsvoorstel
gegevensverstrekking douane voor politie- of
toezichtstaken

Datum
21 mei 2024

Notanummer
2024-0000320970

Bijlagen
1. Aanbiedingsformulier R
2. Wetsvoorstel

Aanleiding

- Op 21 mei jl. is het wetsvoorstel gegevensverstrekking douane voor politie- of toezichtstaken behandeld in de Commissie voor Bestuur en Justitie (CBJ - het ambtelijk voorportaal van de onderraad Raad Bestuur en Justitie).
- De CBJ heeft besloten dat het wetsvoorstel rechtstreeks, en dus zonder tussenkomst van de Raad Bestuur en Justitie, aan de ministerraad kan worden aangeboden.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met het agenderen van het wetsvoorstel voor de ministerraad met het verzoek het wetsvoorstel aan de Raad van State voor te leggen voor advies? Dan kunt u bijgevoegd aanbiedingsformulier ondertekenen.

afgekend

Kernpunten

- In de CBJ is zonder discussie besloten dat het wetsvoorstel, zonder tussenkomst van de Raad Bestuur en Justitie, aan de ministerraad kan worden aangeboden.
- Het stuk zal worden geagendeerd voor de ministerraad op 31 mei a.s.
- Na behandeling in de ministerraad zal het wetsvoorstel voor advies naar de Raad van State worden gezonden.
- Alleen als de Raad van State binnen vier weken een advies geeft (kleine kans) kan het wetsvoorstel nog voor de zomer aan de Kamer worden gezonden.

Communicatie
n.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
n.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

10a-06-2024

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

**Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en
Internationale aang.**

Persoonsgegevens

nota

Adviesaanvraag RvS door de Koning - wetsvoorstel
gegevensverstrekking douane voor politie- en
toezichtstaken

Datum
31 mei 2024

Notanummer
2024-0000338105

Bijlagen
1. Brief aan de Koning
2. Wetsvoorstel

Aanleiding

Op 31 mei jl. heeft de ministerraad ingestemd met het bij de Raad van State voor advies aanhangig maken van het wetsvoorstel gegevensverstrekking douane voor politie- en toezichtstaken.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met het verzoek aan de Koning om van het wetsvoorstel gegevensverstrekking douane voor politie- en toezichtstaken voor advies aanhangig te maken bij de Raad van State?
- Zo ja, dan kunt u hiertoe de brief aan de Koning en de memorie van toelichting ondertekenen.

akkoord

Kernpunten

- Het voor advies aanhangig maken van het wetsvoorstel van de Raad van State wordt door de Koning gedaan.
- Met het verzoek wordt ook het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens meegezonden. Dit advies is al verwerkt in deze versie van het wetsvoorstel.
- Alleen als de Raad van State binnen vier weken een advies geeft, kan het wetsvoorstel nog voor de zomer aan de Kamer worden gezonden.

Communicatie
n.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
n.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

graag
Bespreken

11/11
16.15
16.45 uur
MA 21/10
akkoord
12/11
(met toezicht
evaluatiebezoeken)

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en
Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Aanbieden Tweede Kamer - wetsvoorstel
gegevensverstrekking douane

Datum
22 september 2024

Notanummer
2024-0000441033

Bijlagen

1. Nader rapport
2. Wetsvoorstel
3. Advies AP
4. Advies RvS
5. Beslisnota's

Aanleiding

- Op 29 augustus jl. is het advies van de Raad van State ontvangen op het wetsvoorstel wet gegevensverstrekking douane voor politie- en toezichtstaken.
- Naar aanleiding hiervan is de memorie van toelichting op verschillende punten aangevuld.
- Het wetsvoorstel en het nader rapport kunnen nu aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Beslispunten

- Graag uw akkoord op het aanbieden van het wetsvoorstel en het nader rapport aan de Tweede Kamer. Indien u akkoord geeft, vragen we u het nader rapport te ondertekenen.
- Graag uw akkoord op het openbaar maken van bijgevoegde eerdere nota's en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omliggende delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- Met dit wetsvoorstel wordt een wettelijke grondslag gecreëerd voor de douane om gegevens waarop het beroepsgeheim rust te kunnen delen met de politie, de Koninklijke Marechaussee, de FIOD en de *Financial Intelligence Unit* (FIU).
- De Afdeling advisering van de Raad van State onderkent het belang van gegevensuitwisseling door de douane ten behoeve van de bestrijding van ernstige criminaliteit, zoals ondermijning.
- Tegelijkertijd ziet de Raad van State ook dat hiermee mogelijk een inbreuk wordt gemaakt op de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van persoonsgegevens.
- De Raad van State adviseert dan ook om in de toelichting nog verder te verduidelijken waarom dit in specifiek bepaalde gevallen gerechtvaardigd is. Onder andere door de mogelijkheden te benoemen die de douane al heeft om gegevens met andere instanties te delen, heldere voorwaarden te formuleren voor het gebruik van de bevoegdheid en de waarborgen tegen oneigenlijke verzoeken nog verder toe te lichten. Daarnaast adviseert de Raad van State een evaluatiebepaling in de wet op te nemen.

→ graag een bespreking
inplannen waarin
we de adviezen
van de RvS + AP
bespreken en de
aanpassingen die
daarop zijn gebaseerd.

MA begroting 11/11
akkoord, met
bevoegdheid
begroting over
niet met
(wetsbesluiten)

- De Raad van State geeft een dictum B: "De Afdeling advisering van de Raad van State heeft een aantal opmerkingen bij het voorstel en adviseert daarmee rekening te houden voordat het voorstel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt ingediend."
- Naar aanleiding van het advies van de Raad van State is de memorie van toelichting op diverse punten aangevuld en verduidelijkt. Voor de duidelijkheid zijn de voornaamste wijzigingen in het wetsvoorstel geel gemarkeerd. Deze markering wordt weer verwijderd voordat het stuk naar de Koning wordt gestuurd.
- Er is geen evaluatiebepaling in de wet opgenomen. Het doel van deze wet is het effectiever bestrijden van (ondermijnende) criminaliteit. Omdat er veel factoren bestaan die hier impact op hebben kan het effect van deze wet op criminaliteitscijfers en/of het aantal strafvervolgingen onvoldoende worden geïsoleerd. Daarnaast zal het opnemen van een evaluatiebepaling uitvoeringstechnisch zeer ingrijpend zijn omdat op het moment niet wordt bijgehouden op welke wijze gegevens worden gebruikt bij strafvervolgingen.
- Het wetsvoorstel kan nu naar de Kamer worden gezonden. Dit wordt gedaan door de Koning, nadat u het nader rapport naar de Koning heeft gezonden. Hij stuurt het wetsvoorstel fysiek namens de regering naar de Kamer, waarna FIN de stukken digitaal nazendt. Dan kan de parlementaire behandeling beginnen. Het parlement bepaalt zelf wanneer zij het wetsvoorstel agenderen en daarmee de snelheid van het proces.

Toelichting

Inhoud wetsvoorstel

- Met deze bepalingen wordt een wettelijke grondslag gecreëerd voor de douane om gegevens waarop een beroepsgeheim rust te kunnen verstrekken aan de politie, de KMar, de FIU en de FIOD, ook al is er nog geen sprake van een redelijk vermoeden van een strafbaar feit en er dus nog geen gegevens kunnen worden gevorderd op basis van het Wetboek van Strafvordering.
- De gegevens die de douane verwerkt zijn, mede gelet op de zeer uiteenlopende taken van de douane, heel divers van aard. Het kan bijvoorbeeld gaan om aangiftegegevens, waaronder bedrijfs- of fabricagegegevens, gegevens over goederenstromen en reizigersgegevens. De gegevensverstrekking is beperkt tot gegevens die reeds in het bezit zijn van de douane.
- Op dit moment kan de douane in deze situaties, vanwege het ontbreken van een wettelijke grondslag, geen gegevens delen. De gegevens kunnen in het kader van een onderzoek echter wel relevant zijn of (in combinatie met andere gegevens) een reden vormen voor het starten van een opsporingsonderzoek.

onderzoek
zonder redelijk
vermoeden van een
strafbaar feit?

Politie/KMar

- De eerste mogelijkheid om gegevens te verstrekken aan de politie of de KMar heeft betrekking op het op verzoek verstrekken van gegevens die relevant kunnen zijn voor het verkrijgen van inzicht in misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaar of meer is gesteld.
- Er is voor gekozen om de grens te leggen bij misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaar of meer is

gesteld, omdat deze situaties voldoende ernstig zijn om een uitzondering op het beroepsgeheim te rechtvaardigen en omdat binnen deze grens de belangrijkste potentiële strafrechtelijke vergrijpen vallen waarover de douane mogelijk relevante gegevens bezit. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om handel in drugs, omvangrijke milieudelicten, wapenhandel en ernstige financiële misdrijven, zoals omvangrijke ernstige fraude.

- Douanegegevens zijn in deze gevallen zeer relevant en hebben potentieel grote waarde voor de politie en de KMar. Het kan hierbij gaan om het verstrekken van grote hoeveelheden gegevens (bulk-informatie) voor brede analyse zoals fenomeenonderzoek en systeemanalyse.
- Het doel van deze analyses is om patronen te ontdekken die kunnen leiden tot het starten van een strafrechtelijk onderzoek. Een voorbeeld: de politie is bezig met een vooronderzoek om te achterhalen wie mogelijke producenten van synthetische drugs zijn, daartoe willen ze inzicht in de bedrijven die een bepaald soort grondstof hebben geïmporteerd in hun regio (of daarbij betrokken waren). Hiertoe kan de inspecteur een query maken uit de aangiftegegevens.
- De tweede mogelijkheid om gegevens te verstrekken aan de politie of de KMar heeft betrekking op het verstrekken van gegevens in individuele gevallen, indien de douane oordeelt dat dit noodzakelijk is met het oog op een zwaarwegend algemeen belang, of voor de persoonlijke veiligheid van de betrokken ambtenaar of zijn directe omgeving.
- Het toestaan van deze vorm van gegevensdeling biedt de douane de ruimte om per geval te bepalen of er sprake is van een dusdanig zwaarwegend algemeen belang dat het delen van gegevens rechtvaardigt.
- Enkele voorbeelden: De douane treft tijdens een controle van een koffer uniformen van de Nederlandse krijgsmacht aan. De reiziger is niet werkzaam bij de Nederlandse krijgsmacht en is op reis naar het Midden-Oosten. Zelfstandig is dit gegeven onvoldoende om een redelijk vermoeden tot een strafbaar feit te onderbouwen. In combinatie met andere gegevens kan dit gegeven leiden tot een vermoeden van het wederrechtelijk doorreizen naar een door een terroristische organisatie gecontroleerd gebied of het aansluiten bij een terroristische organisatie. Of de politie constateert dat een auto met inzittenden zich enige tijd verdacht ophoudt in de buurt van een (lucht)haven terrein. De politie wil weten of de douane deze auto al eerder is tegengekomen bij het uitoefenen van het douanetoezicht. Ook kan via Meld Misdaad Anoniem een signaal binnenkomen bij de politie. Dit signaal kan aanleiding zijn om gegevens op te vragen bij de inspecteur over een bepaald bedrijf of locatie, om te bepalen of de gegevens gecombineerd voldoende aanleiding geven voor het starten van een opsporingsonderzoek.
- Een voorbeeld van de wijze waarop de persoonlijke veiligheid van de betrokken ambtenaar of zijn directe omgeving in het geding kan zijn is wanneer een inspecteur na een bedrijfsbezoek of controle het gevoel heeft dat hij wordt gevolgd. In deze situatie kan het noodzakelijk zijn om gegevens over de identiteit van de betrokken persoon vast te stellen en te delen teneinde de persoonlijke veiligheid van de betrokken ambtenaar of zijn directe omgeving te waarborgen.

- De mogelijkheid om op verzoek gegevens te verstrekken aan de FIU en de FIOD is gericht op het verkrijgen van inzicht in witwassen door middel van internationale handelstransacties, ook wel *Trade Based Money Laundering* (TBML) genoemd.
- Witwassen faciliteert criminelen om, vaak op grote schaal, geld dat met criminele activiteiten wordt vergaard te gebruiken in het dagelijks leven. Door deze investeringen kunnen criminelen invloed krijgen op personen, ondernemingen en andere legale sectoren. Witwassen vormt daarmee een ernstige bedreiging voor de maatschappij en de economie en de bestrijding hiervan is dan ook voldoende ernstig om een uitzondering op het beroepsgeheim te rechtvaardigen.
- Financiële instellingen hebben zich ontwikkeld tot steeds betere poortwachters in de witwasbestrijding. Criminelen zijn daarom op zoek gegaan naar inventievere manieren om criminele opbrengsten wit te wassen. Dit kunnen zij doen middels TBML-constructies. Er wordt geschat dat TBML op dit moment de meest voorkomende wijze van witwassen is. TBML is kortgezegd witwassen door middel van het opzetten en gebruiken van internationale handelstructuren. Door crimineel vermogen te investeren in goederen en deze goederen te verplaatsen, verplaatsen criminelen waarde.
- De douane beschikt over zeer relevante data om op te kunnen treden tegen deze wijze van witwassen. Ook hier kan het gaan om het verstrekken van grote hoeveelheden gegevens (bulk-informatie) voor brede analyse zoals fenomeenonderzoek en systeemanalyse/
- De tweede mogelijkheid om gegevens te verstrekken aan (uitsluitend) de FIOD is gericht op het verstrekken van gegevens en inlichtingen met betrekking tot individuele gevallen noodzakelijk voor de strafrechtelijke handhaving op het gehele werkterrein van de FIOD; het aanpakken van financiële en fiscale criminaliteit. De bestrijding van dergelijke criminaliteit is gelet op de impact op de rechtsorde voldoende ernstig om een uitzondering op het beroepsgeheim te rechtvaardigen. De gegevens kunnen zowel op verzoek als uit eigen beweging van de douane worden verstrekt. De verantwoordelijkheid voor de toetsing of voldaan is aan de vereiste doelbinding ligt bij de partij die het initiatief neemt tot de gegevensverstrekking.
- Voor deze gegevensverstrekking is, anders dan in het artikel m.b.t. gegevensverstrekking aan de politie en KMar, geen zwaarwegend belang noodzakelijk. Dit omdat de samenwerking tussen de twee dienstonderdelen van hetzelfde ministerie vanzelfsprekender is. De FIOD is, net als de douane, een dienstonderdeel van het ministerie van Financiën.

Proces

- Dit wetstraject loopt sinds 2021
- Het heeft veel tijd gekost om zorgvuldig te analyseren welke noodzaak er bij de politie en de Koninklijke Marechaussee bestaat voor het ontvangen van douanegegevens. Later zijn ook de FIOD en FIU in dit proces meegenomen.
- Het is belangrijk om dit zorgvuldig te doen, omdat het onnodig delen van gevoelige informatie over burgers en bedrijven zoveel mogelijk moet worden voorkomen.

- Daarnaast heeft het wetsvoorstel enkele malen vertraging opgelopen, bijvoorbeeld door een wijziging in het gekozen traject en de demissionaire status van het vorige kabinet.

Communicatie

Het advies is dat u een bericht plaatst op uw sociale mediakanalen, met de nadruk op zorgvuldige omgang met gegevens. U ontvangt hiertoe via uw woordvoerder een voorstel.

Politiek/bestuurlijke context

In het Commissiedebat Douane op 25 september jl. heeft u toegezegd het wetsvoorstel half oktober naar de Kamer te sturen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.